

Jaarverslag 2018 van de Wasplatenwerkgroep AW-duinen.

Inleiding: het meetnet

Tegen het eind van vorige eeuw bleek dat de AW-duinen een aantal zeer waardevolle wasplaatgraslanden rijk was. Wasplaatgraslanden zijn relatief voedselarme, open en grazige vegetaties die gekenmerkt worden door de aanwezigheid van een bijzondere groep ecologisch kieskeurige paddenstoelen. Ze kunnen absoluut niet tegen kunstmest en zijn daarom vrijwel geheel verdwenen uit agrarische graslanden.

Het gaat om Wasplaten (*Hygrocybe*), Knots- en Koraalzwammen (*Clavaria*, *Ramaria*, *Ramariopsis*, *Clavulinopsis*), Aardtongen (*Geoglossum* en *Trichoglossum*) en Staalstelen (*Entoloma* p.p.). Daarnaast zijn er tal van begeleidende soorten zoals o.a. de Rupsendoder (*Cordiceps militaris*) en Elfenschermpje (*Mycena pura*). Al sinds 1985 wordt er onderzoek gedaan naar de wasplaatgraslanden in de AW-duinen, eerst alleen op het Groot-Zwarteveld en het Eiland van Rolvers, later door het hele terrein.

Sinds 2002 wordt het onderzoek heel systematisch uitgevoerd met vaste proefvlakken die verdeeld zijn over de verschillende vormen van beheer: maaien, begrazen, plaggen en niets-doen. Helaas is het onderscheid in het beheer geleidelijk aan vervaagd, o.a. door de sterke toename van de damherten, maar ook door wisselend beheer en andere oorzaken. Jaarlijks worden circa 50 vlakken onderzocht door gemiddeld ruim 25 waarnemers. Harm Snater coördineert het veldwerk en Leo Jalink zorgt voor de invoer en validatie van de waarnemingen.

Het jaar 2018

Het jaar 2018 was een zeer slecht paddenstoelenjaar. Dit werd veroorzaakt door de droge en zeer hete zomer gevolgd door een droge herfst en relatief vroeg in het jaar al nachtvorst. De waargenomen aantallen van de kenmerkende soorten van wasplaatgraslanden waren zeer gering.

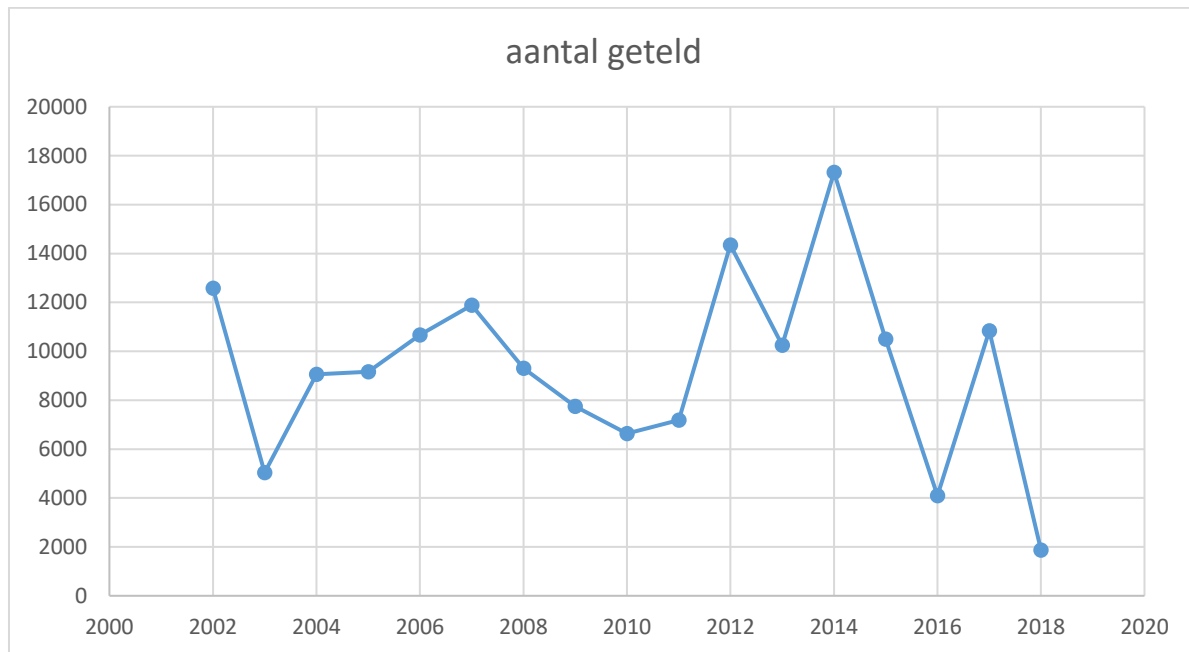

Foto links: Karmozijnwasplaat in vlak 3

In 2018 werden door 25 deelnemers (tabel 5) in totaal 55 proefvlakken opgenomen, te weten 46 proefvlakken waarin de aantallen per soort werden geteld ('kwantitatief') en 9 meestal beduidend grotere proefvlakken waar alleen de waargenomen soorten worden genoteerd per vlak ('kwalitatief'). Gemiddeld werd elk proefvlak 4,2 maal

geteld (in 2017 3,7) in de periode augustus tot december: in totaal 231 tellingen. Er is dus nog intensiever geïnventariseerd dan in 2017. Bij maar liefst 135 tellingen (bijna 60%) werd geen enkele meetnetsoort aangetroffen, vorig jaar was dat 40%.

In totaal werden slechts 1872 exemplaren van 20 soorten (zie tabellen 1-4) geteld. In 2017 waren dat 10.834 exemplaren van 38 soorten. De aantallen fluctueren sterk van jaar tot jaar, met 2003, 2016 en 2018 als heel magere jaren en 2012 en 2014 als heel rijke jaren.

Grafiek 1. Getelde aantallen meetnet-paddenstoelen per jaar.

In 26 vlakken (vorig jaar 11) werden helemaal geen te tellen paddenstoelen aangetroffen.

Vermeldenswaard is de Grijze knotszwam (*Clavaria daulnoyi*) in vlak 64k (oever Van Lennipkanaal).

2018	2017	Soortnaam
6	X	Fijnschubbige aardtong (<i>Geoglossum fallax</i>)
-	105	Kleverige aardtong (<i>Geoglossum glutinosum</i>)
-	255	Kortsporige aardtong (<i>Geoglossum elongatum</i>)
-	2	Ruige aardtong (<i>Trichoglossum hirsutum</i>)
20	9	Slanke aardtong (<i>Geoglossum umbratile</i>)

Tabel 1. Aangetroffen Aardtongen in 2018 en 2017. X = wel aangetroffen, maar niet geteld; - = niet aangetroffen.

In totaal zijn in 2018 veel minder aardtongen aangetroffen dan in 2017 (resp. 26 en 371 exemplaren).

Wasplatenwerkgroep 2018

2018	2017	Soortnaam
-	15	Bezemkoraaltje (<i>Ramariopsis tenuiramosa</i>)
-	X	Bundelknotszwam (<i>Clavulinopsis fusiformis</i>)
93	572	Fraaie knotzwam (<i>Clavulinopsis laeticolor</i>)
1	1011	Gele knotzwam (<i>Clavulinopsis helvola</i>)
X	6	Grijze knotzwam (<i>Clavaria daulnoyi</i>)
-	28	Heideknotszwam (<i>Clavaria argillacea</i>)
-	2	Sikkelkoraalzwam (<i>Clavulinopsis corniculata</i>)
229	226	Spitse knotzwam (<i>Clavaria falcata</i>)
532	3315	Verblekende knotzwam (<i>Clavulinopsis luteoalba</i>)
-	24	Wormvormige knotzwam (<i>Clavaria fragilis</i>)

Tabel 2. Aangetroffen Knots- en Koraalzwammen in 2018 en 2017. X = wel aangetroffen, maar niet geteld; - = niet aangetroffen.

Alleen de Spitse knotzwam is in vergelijkbare aantallen gevonden als in 2017. Alle andere soorten Knots en Koraalzwammen werden in veel lagere aantallen of niet aangetroffen.

2018	2017	Soortnaam
244	744	Broos vuurzwammetje (<i>Hygrocybe helobia</i>)
-	13	Duinwasplaat (<i>Hygrocybe conicoides</i>)
23	38	Elfenwasplaat (<i>Hygrocybe ceracea</i>)
-	7	Gele wasplaat (<i>Hygrocybe chlorophana</i>)
292	1039	Gewoon vuurzwammetje (<i>Hygrocybe miniata</i>)
34	348	Kabouterwasplaat (<i>Hygrocybe insipida</i>)
148	2	Karmozijnwasplaat (<i>Hygrocybe phaeococcinea</i>)
X	9	Kleverige wasplaat (<i>Hygrocybe glutinipes</i>)
86	1153	Papegaaizwammetje (<i>Hygrocybe psittacina</i>)
1	157	Puntmutswasplaat (<i>Hygrocybe acutoconica</i>)
45	270	Slijmwasplaat (<i>Hygrocybe laeta</i>)
39	226	Sneeuwzwammetje (<i>Hygrocybe virginea</i>)
-	26	Verblekende wasplaat (<i>Hygrocybe vitellina</i>)
71	487	Zwartwordende wasplaat (<i>Hygrocybe conica</i>)

Tabel 3. Aangetroffen wasplaten in 2018 en 2017.

Op één uitzondering na zijn de aantallen van alle wasplaten (veel) lager dan vorig jaar. Die uitzondering is de Karmozijnwasplaat die massaal aangetroffen werd in het van nature zeer natte vlak bij de vijfssprong, waarin ook proefvlak 3 ligt. De bodem in dit vlak bleef ook in heel droge perioden vochtig.

Wasplatenwerkgroep 2018

2018	2017	Soortnaam
-	1	Blauwplaatstaalsteeltje (<i>Entoloma chalybaeum</i>)
X	X	Bruine satijnzwam (<i>Entoloma sericeum</i>)
-	X	Bruine zwartsneesatijnzwam (<i>Entoloma caesiocinctum</i>)
-	61	Groensteelsatijnzwam (<i>Entoloma incanum</i>)
8	7	Rupsendoder (<i>Cordyceps militaris</i>)
X	6	Sneeuwvloksatijnzwam (<i>Entoloma sericellum</i>)
-	X	Sterspoorsatijnzwam (<i>Entoloma conferendum</i>)
X	X	Tepelsatijnzwam (<i>Entoloma papillatum</i>)
-	X	Tweesporig taaisteeltje (<i>Mycenella bryophila</i>)

Tabel 4. Staalstelen en overige soorten in 2018 en 2017. X = wel aangetroffen, maar niet geteld; - = niet aangetroffen.

Agaat en Co Mesman	Harm Snater	Leo Jalink
Alfons Vaessen	Helga Helwes	Liesbeth Mabeoone
Bert van Dijk	Jan en Riek Bischoff-Tulleken	Margreet Kouwenhoven
Chris van Dalen	Jo Abma	Nico Steijnen
Cora van der Plaats	Johan Goudzwaard	Patricia Langeveld
Cora Smink	Joop Mourik	Theo Out
Emmy Bulten	Kees Langeveld	Tom Groenewegen
Hanneke Euwe	Leo van der Brugge	

Tabel 5. De wasplatenvertellers in 2018.

Verslag samengesteld door L. Jalink, januari 2019